

Wish to share today's article from my weekly column "तिसरा मेंट्रू" (Third Brain) titled "फुलपाखराची फडफड आणते मोठे वादळ (butterfly flutter here brings storm there)" which has been published in the Marathi newspaper, Sakal! (pic below) 📸

In this article, I go deeper into the applicability of Mental Model "Ecosystem" in various situations 💬🤖

I'm thankful to **Sakal Media Group** for providing a platform to share these important insights with our local community. 🙏

Any comments? I'd love to hear your thoughts! 💬👥

Sakal Media Group Abhijit Pawar Samrat Phadnis Niranjan Agashe Ashutosh Ramgir

#mentalmodels #ecosystem

तिसरा मेंट्रू

फुलपाखराची फडफड आणते मोठे वादळ...

डॉ. योगेश हरिभाऊ कुलकर्णी

अ लैकडेच एक मोठा ख्यापारी संघर्ष चौनवर भोजाऱ्या प्रमाणात आणते कर (ट्रैफ) लादले. त्याला प्रसुत देताना, चीने दुर्मिळ खुणिकेच्या नियांतीकाव निवेद घालाले. ही खुणिव अरी आहेत की त्याचा उपयोग स्पार्टेनासू सॉर्कर्जा पैरिस्थितिक असेही अधूरिक तंत्रज्ञान होतो. या संघर्षात भरदून निघाला तो भाराताच नुकाच त्याकां इलेक्ट्रिक वालन उडावा. गरजेच्या खुणिकाचा तुटवडा निर्माण झाला, उपादन रखडले आणि रोजगारातला खोल व्यापारी. अपेक्षेच्या एक नियंत्रित परिणाम हजारो मेळ दूर भारतात जाणवात. हेच आहे 'इकोसिस्टम' नावाचे मेळन माडिं (मन.प्रारूप), ते असल्यात शिकते की, जा वेगवाढवा, अलिस गोष्टीनी कबलेले नाही, तर या सर्व गोष्टी एकेकाळी जोडलेल्या आहेत. परम्य संवेदने महाजात, एक चटक हस्ता की त्याचे पद्धतां दुर्दृष्टीकृत अटतात. हे अंदी कुलाखराच्या फडकांसाठें (बट्टरफ्लू इफेक्ट) आहे, ज्यात एका कोणार्काले फडकांडणारे पंख दुर्दृश्य कोणार्क वादळ (कीओप) नियांन करू शकतात.

आणण अनेकदा घटनाकडे एक स्वतंत्र यद्यमोह

म्हणून पाहतो. पण आजचे या तसे चालता नाही. तेनामधील एक तांत्रिक धबकवाचे परिणाम उत्त प्रसरातील मोबाईल दुक्कमदाराना, पुण्यातील वालन डॉगांगाना, आरामपालांनी विद्युत्यांतर आणि त्रिमुळांद्वयील लजिस्टिक कंपन्यांना जाणवातात. हे केवळ जागतिकीकरणाचे परिणाम नाहीत, तर हे एका परस्परसंवेदन यांनी व्यापाराचे परिस्थितीचे विचार आहे. ती स्थिर नसते; ती सराव बदलत असते, स्वतःला सुधारते किंवा काळीकारी कोसलेती. त्यात स्वकरात्मक आणि नकरात्मक प्रतिक्रियाचा प्रतिस्पद (डिवर्क लस) असतो, जो परिणामाना कधी वालवात किंवा स्थिर करतो. या अव्यक्तेत स्थर्या आणि स्वकराये एक नवातात. 'इकोसिस्टम' ही कल्पना मुद्रात निर्माणावाऱ्यात आली आहे, जिथे झाडे, प्राणी, हवानान आणि जमीन याचा परस्परसंवेदन अव्यापक जातो. पण आज हीच चौकट आण्य व्यवसाय, आरोग्य, तंत्रज्ञान आणि शिक्षण या क्षेत्रातील वापर नाही. याची काही उदारतात याह्या.

कोरोना विधायूला ताम चीनपाल एका वाजारातून झालाचाची शक्कता वर्तवले गेले. या एका शास्त्रीकृत घटनेने संगोळ जगातील आरोग्य, शिक्षण, अर्थव्यवसाय आणि दैवीदन जेवानाला धक्का दिला. भारतातही लॉकडाउन, बेरोजगारी, अनिलादन

शिक्षण याचे दूर्गामी परिणाम झाले. त्याच्च्रमाणे, रशिया-युक्रेन युद्धामुळे भारतातील सामान्य ग्राहकांच्यात घेत परिणाम पोहोचाला, काळजी दोन्ही देश भारतातील सुर्योदूल तेलावा पुरुवडा करणारे मोठे देश होते. तेलावा विभाती वारल्या आणि भारतीय स्वर्यांवाघरांपांतीत महाराष्ट्राची झळ पोहोचाली.

एकाचा कृपी सावधानाने प्रयोगातील विकसित केलेले गळवाचे एक नवीन, उच्च-उत्पादन देणारे व्याप (एक लहान बदल) भारतात 'हीत कांती' घडवते. यामुळे केवळ देशाची अनमुक्काच साधाली. जात नाही, तर सिवा पद्धती, ज्ञानाचा वापर आणि प्राप्तीचा अर्थकाणग यांवरही दूरांमी परिणाम होतात. एका विद्यागत झालेला बदल संगोळ सामाजिक-आर्थिक व्यवस्थेला नवी दिला देतो.

राहयाच्या विकास आणवड्यात, एखादा निवासी भागावतात एक नवीन 'मेट्रो स्टेशन' मंजूर करण्याचा नियंत्रण (एक स्थानिक बदल) वरस याहात चोटा वाढ शकतो. पण त्यामुळे या परिसरातील घटनांचा किंमती गमाता भिडात, लहान भेटे व्यवसाय वडीस लागतात, वातानुकीची पदत बदलते आणि लोकांचे जेवानाम ठंचावते. काहीवेळा यामुळे जुन्या रुहिवाणीने विस्थापितीही झावे लागेत. एक स्थेनचा नियंत्रण संगोळ परिसराचे वित्र बदलतू टाको. एखादा

सोसाल माडिया अंपवर कोणीतरी खोडसाड्याले परस्परलेली एक ओटोरी आवाना (एक डिवर्क फडफड) काही तासातीच पटखादा कंपनीचे लालू स्वयंपान करते विवा समाजात भोडा लालू निर्माण करते. इथे तंत्रज्ञानाच्या परिसंरेखेत एक नायक वाटण्यारी घटना वास्तवत मोठे वादळ नियांने करते आणि त्याचे परिणाम आर्थिक विकास सामाजिक क्षेत्रात भोगावे लागतात.

'इकोसिस्टम' हे मानसिक प्रारूप आसल्यात सांगेत की, सर्व काही आपल्या नियंत्रणाना नसते असी जे आपल्याला वरवर दिसेत, ते संगोळ सर्व नसते. आणण उचललेल्या एका पावलाचे दूरांमी फेल होऊ शकतात, कधी फावदेदारी तर कधी हानिकरक हे प्रारूप आपल्याला खांडावडवीली नियंत्रणाला रोखते आणि विचारांवृत्ती कूटी करायला विक्री. आणण ज्या जात राहोते, ते एका विकाल, ज्ञान जाळ्यासारखे आहे; आणण एक धागा ओढोतो असी कंपने भरल्याच ठिकाणी जाणवातात.

ही विचारसंगी आपल्याला अधिक सर्व नाहीक, आणि माणस बनवते. म्हानुनव, ज्ञान सिस्टम योडायचा नाही, हा एक छोटासा निश्चन्द्र नियांने भागाविक शिस्तीच्या मोठया चाळवटीची दुर्बलत कूशकता. सुखवात रत करा.